

ACHTERGROND

Stikstofaanpak van het kabinet leidt nauwelijks tot meer 'gezond' natuurgebied

Ongezonde natuur Maatregelen als het uitkopen van piekbelasters helpen om stikstof tegen te gaan, maar het aandeel overbelast natuurgebied verandert er nauwelijks door.

Eppo König 28 februari 2024 Leestijd 3 minuten

Luisteren 4)

Leeslijst □

2030 in slechts 1 procentpunt van de Natura 2000-gebieden tot genoeg

Protesterende boeren bij het provinciehuis van Haarlem.

Verbetering. De daling van de stikstofneerslag in deze kwetsbare natuurgebieden

zal daarbij grotendeels te danken zijn aan de schonere industrie en het schoner verkeer in buurlanden.

Dat zijn conclusies uit de eerste evaluatie van de stikstofaanpak door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en Wageningen University. Co-auteur Henk van Zeijts van het PBL noemde de stikstofresultaten woensdag tijdens een persconferentie "geen vrolijke boodschap" en "niet heel stimulerend". "Er is echt heel veel werk aan de winkel", aldus Van Zeijts.

Niet goed te meten

Een opmerkelijke conclusie is dat het effect van recente natuurmaatregelen eigenlijk niet goed te volgen is. De data van provincies is vaak "niet beschikbaar en/of niet bruikbaar", staat in het rapport. En er is "geen samenhangend overzicht beschikbaar van de maatregelen in de Natura 2000-gebieden en hun effecten". Van Zeijts: "Het is een verontrustende constatering dat de informatievoorziening zo versnipperd is."

Dit rapport gaat vooral over de specifieke effecten van stikstofmaatregelen, aldus het PBL, en daar zijn wel concrete uitspraken over te doen.

De stikstofuitstoot van de landbouw (ammoniak), industrie en verkeer (stikstofoxiden) tast de bodem aan en zet dieren- en plantensoorten onder druk.

De overschrijding van de stikstofnorm daalt al jaren, maar is nog altijd te hoog in ongeveer 70 procent van de ruim 160 beschermde Natura 2000-gebieden. Het aandeel kwetsbare gebieden ónder die stikstofnorm (KDW) moet stijgen naar zeker 40 procent in 2025, 50 procent in 2035 en 74 procent in 2035.

Die wettelijke doelen zijn binnen tien jaar onhaalbaar, <u>bleek eerder deze week al</u> <u>uit een rapport</u>. Tussen 2021 en 2030 zal het aandeel 'gezonde' natuurgebieden nauwelijks toenemen. Van 28 naar 31 procent (in plaats van de beoogde 40 procent), is de verwachting. Daarbij is slechts 1 procentpunt verbetering dus toe te schrijven aan het effect van de Nederlandse stikstofmaatregelen.

Boerenprotest

Dat de stikstofdoelen verder buiten bereik zijn komen te liggen, komt deels omdat de stikstofnorm of KDW zélf is aangescherpt. Het komt ook omdat de stikstofaanpak is vastgelopen in politieke discussie en boerenprotest: een deel van de maatregelen is nog niet uitgewerkt in regelgeving en subsidies. En de stikstof daalt wel, maar blijft in veel natuurgebieden nog ruim boven de norm, waardoor het percentage 'gezonde', gebieden nauwelijks stijgt.

De kennisinstituten hebben onderzocht wat het effect is van verschillende maatregelen die al wél zijn genomen. Zo is de maximumsnelheid op snelwegen verlaagd van 130 naar 100 kilometer per uur, en kwam er meer geld voor het beëindigen van varkenshouderijen en schonere technische innovatie. Er kwamen regelingen voor het uitkopen van boeren en grote stikstofuitstoters, de piekbelasters, waarbij in totaal bijna 1.290 aanvragen zijn binnengekomen.

Het goede nieuws is dat de overschrijding van de stikstofneerslag in de Natura 2000-gebieden tot 2030 met een derde zal dalen. Maar dat is slechts voor 25 procent te danken aan de Nederlandse stikstofaanpak van het kabinet. Het grootste deel van de verwachte daling (45 procent) komt door schoner economisch beleid in bijvoorbeeld Duitsland, België en Frankrijk - en is onzeker. De overige 30 procent komt door ander beleid, zoals het wegvallen van de ruimere mestnormen voor Nederland.

3.000 arbeidsplaatsen

De stikstofaanpak heeft daarnaast wel economische en maatschappelijke gevolgen, beschrijven de onderzoekers. Als gevolg van de uitkoopregelingen zal de werkgelegenheid in de veehouderij naar verwachting dalen met 3.000 arbeidsplaatsen (6 tot 7 procent). Zowel onder boeren als onder natuurbeschermers heeft de stikstofaanpak tot veel wantrouwen in de overheid geleid.

Verder heeft de stikstofaanpak niet geleid tot gemakkelijkere vergunningverlening voor bedrijven. Voor de groep PAS-melders, gedupeerde agrariërs die wachten op een natuurvergunning om legaal te kunnen boeren, is nog steeds geen oplossing. De woningbouw is niet 'op slot' gegaan, zoals werd gevreesd, maar grote infrastructurele projecten liggen wel grotendeels stil door het slepende stikstofprobleem.

De overheid kan de stikstofaanpak verbeteren met nog onderbenutte maatregelen, adviseren de onderzoekers. Het verlagen van eiwit in het rantsoen van melkvee bijvoorbeeld, leidt tot minder ammoniak in hun ontlasting. Een duurzame bedrijfsvoering en technische innovatie zoals schonere stallen zouden ook kunnen helpen. De industrie en vervoersector zullen ook schoner moeten worden, maar hun aandeel in het stikstofprobleem is kleiner.

Een ander advies, zo blijkt uit het onderzoek, is dat politiek en bestuur realistische ambities moeten formuleren bij de langjarige aanpak van stikstof. Van Zeijts: "Je moet niet overal alles willen. Dat gaat ook niet. Puur uitvoeringstechnisch is dat lastig."

Een versie van dit artikel verscheen ook in de krant van 29 februari 2024.

Delen ≪ Mail de redactie	
NATUUR EN MILIEU	Volg

Minister Adema vindt diervriendelijke maatregelen voor landbouw geen afzwakking

16 uur geleden

Zelfs de dochter van de boer koopt de goedkoopste melk

21 uur geleden

Over NRC	Mijn NRC	Contact
Over ons	Neem een	Redactie
Werken bij	abonnement	Opinieredactie
Auteursrecht	Inloggen	De ombudsman
Privacy	Account aanmaken	Colofon
Leveringsvoorwaarden	Digitale krant	AdSales
NRC-Code	Mijn leeslijst	Klantenservice
Onze app	Mijn abonnementen	Familieberichten
Archief	Service & bezorging	

Nieuwsbrieven

NRC Websites

Mediahuis NRC NRC Carrière NRC Webwinkel NRC Lezersfonds

Adverteren